

Sommarkurserna

- Karlskrona, sid 4
- Fårö, sid 6
- Höllviken, sid 16

Samövning i Skåne

sid 12

Kungabesök

sid 24

Jag – en funktionär

Detta handlar inte enbart om mig, utan om alla oss funktionärer som varit med länge (kanske för länge).

Jag har varit funktionär i över 34 år. Det har varit en rolig och meningsfull fritidssysselsättning som ibland varit lite väl tidskrävande. Blir man fångad av ett intresse är det svårt att hålla det lagom.

För mig har alltid de ideella frågorna kring ett folkligt försvar varit centrala.

Jag ser tre olika typer av FRO-are – de som är med för sitt sambandsintresse, de som vill ha en krigsplacering och sist, men inte minst, föreningsmänniskorna som vill vara med och styra och ställa.

Jag själv är ett exempel på den sistnämnda kategorin.

Även om jag var sändaramåttör innan jag gick med i FRO, har min drivkraft varit att vara funktionär och få vara med och bestämma hur FRO skulle utformas.

Jag har varit mer eller mindre aktiv inom min avdelning och mitt förbund hela tiden och under de senaste 22 åren har jag dessutom varit ledamot i centralstyrelsen i 20 år.

Jag blev uttröstad vid riksstämman 2006 efter en del kontroversiella åsiktsyttringar från min sida.

Nu till några viktiga synpunkter.

Jag var van vid att alltid ha bra in-

formation från alla håll inom organisationen, var ju en av "de centrala pamparna" utan att tänka på det.

När jag inte satt i vår centrala ledning längre, upptäckte jag att jag hamnade i ett informationsvakuum i min roll som funktionär inom förbundet.

Jag hade tidigare tagit för givet att kommunikationen inom vår förening fungerade bra, men fick nu uppleva raka motsatsen som "vanlig funktionär".

Vi som ska vara bra på samband kan (eller ibland kanske inte vill) dela med oss av all den information som är viktig för föreningens utveckling. Det var skrämmande så lite man fick veta, speciellt från den centrala ledningen.

När jag började tänka efter, var jag ju en av dem som skapat dessa dåliga förutsättningar.

Vi har varit på många konferenser och funktionärsträffar genom åren. Vi har pratat om hur allt skulle lösas – men utan att något verkligen hänt.

Vi tycks vara en organisation som stelnat i de former som skapades inför vårt stora och viktiga uppdrag för hemvärnet.

Vi är en viktig del av ett frivillig-

Tommy Follbring, ledamot av centralstyrelsen

försvar i förändring och får absolut inte riskera att detta inte sköts på ett bra sätt. Dessutom är det i många fall vi som blev funktionärer på 70-talet, som fortfarande håller oss kvar med alla medel.

Vi "gamlingar"

(en del kallar oss för betonghäckar) kanske kan jobbet bra, men jag tror att en stor del av utvecklingen kommer att ligga i förnyelse.

Även om en ovan funktionär gör ett något mindre effektivt jobb, kan nytänkande vara viktigare för utvecklingen på sikt.

Värst är alla vi som hindrat nya friska funktionärer att komma fram, med den egoistiska motiveringen att vi ju är mest kompetenta.

Hur många medlemmar och funktionärer har vi tappat genom detta beteende?

Jag tänker stillsamt dra mig tillbaka på nästa Riksstämman. Hopas att fler följer mitt exempel och tänker mer på långsiktig utveckling än personliga motiv.

Alla vänner jag fått inom FRO är mycket värda för mig och jag hoppas få behålla kontakten med dem.

Tommy Follbring

Medlemstidning för

Frivilliga Radioorganisationen

fronytt@fro.se, fax 08-52807737
Stora Nygatan 26, 111 27 Stockholm

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Eva Neveling
eva.neveling@fro.se
08-753 00 21, 070-715 58 56

Stf ansvarig utgivare

Peter Antoni, 08-765 80 39
peter.antoni@fro.se

Lokalredaktörer

Lillemor Bohlin, 044-22 60 79
lillemor.bohlin@fro.se
Christer Ekberg, 070-3406461
christer.ekberg@fro.se

Pekka Hakkarainen, 070-795 33 21

pekka.hakkarainen@fro.se

Marie Nedinge, 08-10 69 54

marie.nedinge@fro.se

Kjell Nerlich, 0505-120 00

kjell.nerlich@fro.se (teknisk redaktör)

Annonser

Krister Ljungqvist, 070-519 49 39

krister.ljungqvist@fro.se

Tryck

VTT Grafiska, Vimmerby, 2009

Ordförande

Björn Häggglund, bjorn.haggglund@fro.se

Generalsekreterare

Jan Johansson, jan.johansson@fro.se
tel 070-561 53 71

Webbplats

www.fro.se

Adressändring

Vid adressändring kontakta eget förbund.

Ekonomi: Susanne Hänel

E-post: ekonomi@fro.se, 08-528 077 32

Administration: Helena Battersby

E-post: adm@fro.se, 08-528 077 31

Utbildning: Lennart Back

E-post: utbildning@fro.se, 08-528 077 34

Materiel: Bo-Göran Olsson

Tel/Fax: 0611-60104

E-post: bo.g.olsson@fro.se

E-post: central.mtrl@fro.se

Chefredaktören förbehåller sig rätten att redigera i allt inkommet material.

Nästa nummer kommer i v 50, 2009.

Material senast 13 november.

Omslagsbild

Niklas Johansson och Stefan Karlsson, FRO, monterar masten på Vägverkets radiobandvagn i samverkansövningen i Skåne. (Foto Pekka Hakkarainen)

FRO-kurserna måste anpassas till dagens krav

– Vi måste modernisera kursutbudet inom FRO och se till att det kopplas bättre till våra uppdrag. Ett nytt utbildningssystem måste utformas om vi ska hänga med i alla de förändringar som pågår inom försvarsmakten.

Det säger Sven-Erik Söderin, som i sitt nya uppdrag för FRO ska samordna utbildningen gentemot Högkvarterets frivilligavdelning och Rikshemvärnsavdelningen.

Sven-Eriks två huvuduppgifter är att dels se över kursutbudet så att det anpassas bättre till uppdragen för försvarsmakten, dels utarbeta ekonomiskt underlag för kursutbudet tillsammans med frivilligavdelningen.

Detta underlag ligger sedan till

grund för de äskanden (uppdragsförslag UF) som FRO lämnar till högkvarteret.

– Det är viktigt att vi gör rätt saker, förklarar Sven-Erik. Kurserna ska ha rätt innehåll så att vi utbildar våra medlemmar för bemanningen av signalist- och sambandstjänster inom hemväret.

– Om vi ska få de ekonomiska bidrag vi behöver för att uppfylla uppdragsgivarens, det vill säga försvarsmaktens, krav måste vi erbjuda rätt utbildning.

Bort med gammalt, in med nytt

– Min första uppgift i det här nya jobbet blir att se över innehållet i de olika kurserna. En del onödiga inslag ska rensas bort medan övriga ska

Medlemmar ger minus i kassan

Ekonomiska spörsmål stod i centrum vid höstens första AVU-möte som genomfördes i slutet av augusti.

– Vi har haft ett tufft år och ser fram emot ett ovisst 2010, berättar Georg Guldstrand, vice ordförande i FRO och sammankallande i AVU (Arbets- och verkställande utskottet).

Georg betonar att det kommer att krävas stora omställningar för att klara de väntade förändringarna inom frivilligrörelsen.

– Ännu har riksdagen inte fattat några beslut om vår framtid, men vi kan vara säkra på att de pengar vi får kommer att vara knutna till uppdragsverksamheten. Föreningen FRO kommer allt mer att vara finansierad av medlemsavgifter och inte längre kunna lita till stödmedel som tidigare.

Nyckelorden för att klara förändringarna ser Georg som handlingsberedskap, anpassning och förståelse.

Ett led i förändringsarbetet är större öppenhet från centralstyrelsen av den ekonomiska redovisningen. Idag känner förbunden endast till den egna tilldelningen men inte vad andra förbund får, något som inte skapar den rätta förståelsen för ekonomisk återhållsamhet.

Föreningen FRO har inte heller någon budget i balans.

– Centralt gör FRO förlust på varje medlem. Allt har byggts upp på det stödmedelstilldelning vi har idag, en tilldelning som troligen kommer förändras. Det kan nämnas att för den centrala ledningen av föreningen FRO tar vi endast in 35 kr per medlem. Bara utskicket utav FROnytt kostar mer per medlem. Lägg därtill finansiering av den försäkring som vi har för alla medlemmar, en ledningsfunktion samt riksstämma som också ska finansieras. □

Eva Neveling

Sven-Erik Söderin, Sollefteå, ska samordna FRO:s kursutbud med Högkvarterets frivilligavdelning.

kompletteras med nya inslag, som till exempel HF och nya krypteringssystem (MGK).

Tillsammans med bland annat Olle Kandell, ordförande i FRO Värmland, arbetar han också med det nya utbildningssystemet.

– Målet är att en nyrekryterad FRO:are ska in i hemvärnsförbanden så snart som möjligt. Det gäller att anpassa FRO till det som gäller inom försvarsmakten idag.

Hur frivilligutredningen kommer att påverka arbetet vet ingen ännu. Riksdagen har ännu inte tagit ställning till den utredning som lämnades i våras.

Sven-Erik har arbetat som yrkesofficer, senast som chef för J7 vid MDN i Boden, bland annat med ansvar för samordning av frivillig- och hemvärnsverksamheten i Norrland.

Militär bakgrund

Han har även varit chef för Väster-norrlandsgruppen i Sollefteå och utbildningsledare för NB21. Under många år har han ansvarat för kursen FRO 16 på Fårö i nära samarbete med kurscheferna för FRO 3:1 och 3:2.

Även i sommar reser han varit på Fårö som kurschef.

Men litet mer än FRO och militära uppdrag hinner Sven-Erik ändå med. Familjen får sitt med hustru, barn, bonusbarn och barnbarn. Golfen är högprioriterad och handikappet 13.

– Jag har faktiskt varit singelhandikappare tidigare, men det kräver att man spelar oftare än jag hinner med idag, slutar Sven-Erik. □

Eva Neveling

Aleksander Slotte, Melanie Larsson, Raol Larsson och Johan Nilsson
jämför varandra nedskrivna bokstäver.

Ledarskapskurs för ungdom i Karlskrona

"Processen viktigare än slutmålet"

Ett tiotal FRO-ungdomar samlades till en ledarskapskurs, speciellt inriktad på ungdom, i Karlskrona i slutet av juni. En av deltagarna var Therese Holmberg, sedan några år ungdomsledare i Kristianstad.

Therese, liksom flera av de andra deltagarna, kom dit i tron att de skulle lära sig att stå framför kompisarna och hålla lektioner. Så blev det inte

– kursen handlade om att lära sig tänka som en ledare.

– Kursen var inte som jag hade förväntat mig, säger Therese, som tycker att hon har stor nytta av kursen ändå.

Innehållet bestod av olika kommunikationstyper, värderingar, målstyrning, konflikthantering och feedback. Mycket teori och lika många praktiska övningar.

När man har gruppövningar är det viktigt att inventera resurserna, helt enkelt se efter vem som kan vad.

– Vi fick en övning där vi skulle rangordna 15 städer i Sverige från norr till söder, berättar Therese. Vi kom fram till att Malin Hammersjö-Fälth hade koll på alla städer i norr där hon bor. Målet med övningen var att fler tänker bättre än en.

En uppgift var att hitta små bok-

stäver i två rum. Eleverna delades in i två grupper och det gällde att hitta ordet som bokstäverna stod för.

Alla for omkring med papper och penna. Efter en stund samlades gruppen för att jämföra vilka bokstäver var och en hittat. Flera i gruppen hade samma bokstäver och man blev tvungna att tänka om för att inte få fem j. Grupperna arbetade på olika sätt och till slut blev ordet jordgubbs-tårta.

Alla ska med i diskussionerna

Efteråt gick kurschef Tomas Hurtig och instruktör Iréne Nordahl igenom tillvägagångssättet. Det var inte resultatet som var det viktiga utan vägen dit. Hur arbetade gruppen tillsammans? Vem gjorde vad, var alla delaktiga? I slutet av veckan var alla med i dessa diskussioner men då hade man också övat mycket på just detta.

En övning handlade om att deltagarna var strandsatta i en livbåt där de skulle rangordna vilka hjälpmedel som behövdes för att komma i säkerhet. Båten flyter 100 mil från närmaste kust och det är soligt och varmt.

Denna övning gjordes i en livbåt tio meter från bryggan för att komma i rätt stämning.

Alla var aktiva och hade kommentarer i början. Det är svårt att arbeta i en grupp på tio personer och därför bildades smågrupper. En del kände att ingen lyssnade på dem, det blev inga klara beslut. Eleverna var eniga efteråt att de inte var organiserade och att det var svårt.

Daglig utvärdering

Varje dag gjordes en liten utvärdering av vad som hänt dagen innan. Vad gjorde vi? Vad lärde jag mig? Vilka förväntningar hade jag? Hur påverkade det mig?

– Att gå igenom vad vi gjort är viktigt för att ungdomarna inte bara ska "rusa igenom" veckan, säger Tomas Hurtig.

Under kursveckan blev det förstås en del fritid. Bland annat fick ungdomarna besöka det gamla fortet Kungsholmen i Karlskrona skärgård, där sjövärnsskåren har sina sommarkurser. Där fick kursdeltagarna lära

sig att göra knopar en kväll, vilket kom väl till pass sista kvällen när de skulle ut och ro.

Krockettävling stod på programmet en kväll men det fanns också tid för att umgås och för vila. Det är ju inte bara ny kunskap man åker på kurs för utan även för att träffa FRO-kompisar.

Tomas Hurtig genomförde en kurs i ledarskap för vuxna förra året.

– Det är svårare att ha kursen för ungdomar jämfört med vuxna, säger Tomas och menar att de inte har så mycket livserfarenhet att relatera till. Jag får förklara mer och har lagt om kursen lite allt eftersom jag ser utvecklingen hos ungdomarna.

Vad har då Therese lärt sig under veckan?

Olika roller

– Jag har fått se hur olika grupper fungerar, att det finns olika roller och att allt ska vara med. Gruppen får inte vara för stor. Jag kan se min roll som ledare, hur jag ska göra för att det ska bli bra.

– Min roll i gruppen är den diskussionsbenägna som tar hand om de andra, säger Therese, som inte vill att någon ska vara utanför. Värderingsövningarna har varit bra. De har lärt mig att uppfatta allas syn på det som diskuteras.

– Jag känner att jag kan vara ledare nu på ett bättre sätt och hålla igång ungdomsverksamheten i Kristianstad.

I slutet av sommaren var Therese

– Nu vet jag mer vad som krävs för att bli en bra ledare, säger Therese Holmberg efter ungdomsledarkursen i Karlskrona.

på TFU*) och när hon kom hem berättade hon att kunskaperna från ledarskapskursen kom till nytta.

– Jag tänkte på ett helt nytt sätt när vi fick en uppgift. Alla ska vara delaktiga, det är processen som är viktig inte slutmålet. □

Text och foto:
Lillemor Bohlin

*) TFU = totalförsvarsutbildning.

En realistisk båtövning där överlevnad kommer på prov.

Ingen som besökt Fårö har väl missat de här raukarna vid Gamle hamn.

Sommar och sol under

Sommar är något som också ofta hänger ihop med de lite längre FRO-kurserna. De flesta befattningsutbildningar för både militära och civila samband brukar av praktiska skäl förläggas till sommartid. Det kan annars vara svårt att ta ledigt en vecka under terminerna när jobb och skolor är i full gång.

På Fårö kursgård har FRO haft militära utbildningar under många år. Några elever har gått större delen av sina befattningsutbildningar i flera steg här, vilket till slut har gett ett antal somrar med Fåröminnen - förutom all kunskap.

I år var kurserna spridda över tre

veckor. Det var allt från ungdomskurser till befattningsutbildningar. På vissa kurser, som radio 180 och PC-Dart, har man etablerat ett samarbete mellan ungdoms- och vuxenkurserna med ett mycket lyckat resultat.

Swalekursen med PC-Dart över HF-banden är så krävande och förutsätter så mycket bakgrundskunskap, att den körs separat. Det är mycket nog ändå med antenner, olika radioapparater, datorer och program som ska fungera ihop.

Kurserna för sambandsgruppchefer, sambandsbefäl och bataljonschefer har sedan länge ett bra sammar-

te. De här befattningsutbildningarna är fullmatade.

Ser man elever som arbetar intensivt och sent in på kvällarna med olika uppgifter kommer de med största sannolikhet från någon av dessa kurser.

Under kurserna övar man att ta och ge order till de olika befattningarna på samma sätt som man gör i en hemvärnsbataljon. Mer och mer fakta och material samlas in och sammanställs.

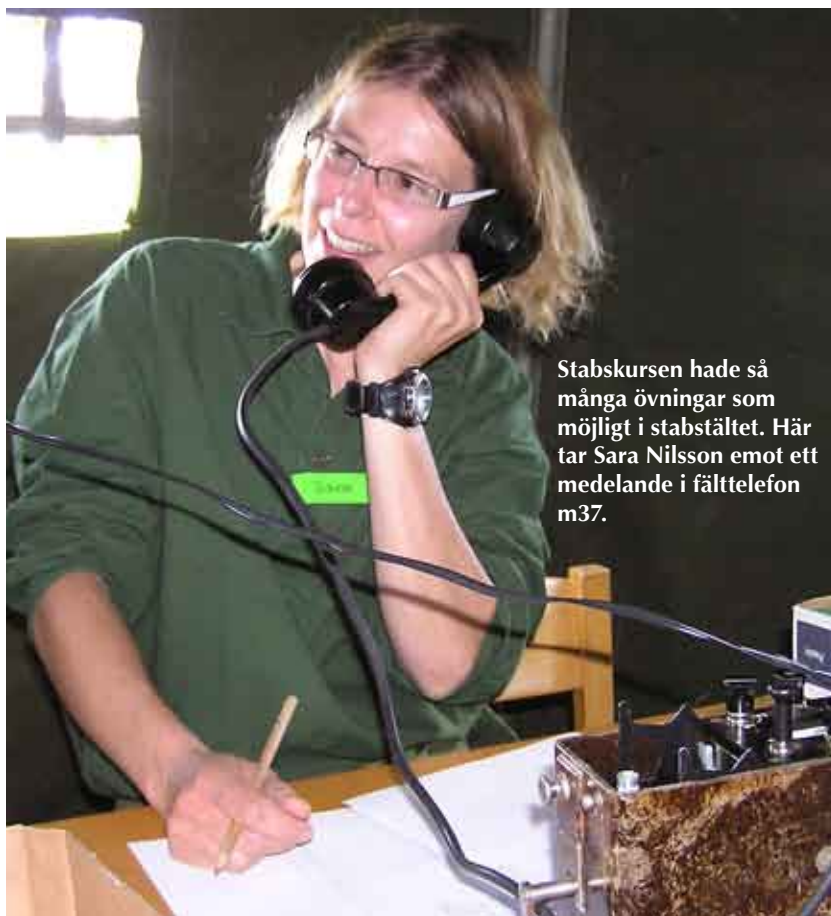
Så småningom utmynnarnas alla dessa order och dokument i ett heldagsspel (applex – applikatoriskt exempel) som rör sig över hela norra de-

Lektion i fält.

Kenneth Wassberg och Josefin Albertsson på sambandsgruppschefskursen reser antenn K2 för att upprätta samband via radio 180.

Stabskursen hade så många övningar som möjligt i stabstältet. Här tar Sara Nilsson emot ett medelande i fälttelefon m37.

Foto:
Josefin Albertsson, Patric Jonsson,
Jonas Karlsson, Marie Nedinge,
Mikael Sjögren,
Kenneth Wassberg.

kursveckorna på Fårö

len av storön (Gotlands "fastland"). Ett både pedagogiskt och roligt sätt att hålla kurs och öva samarbete och en bra knorr och avslutning på kurserna.

Som vanligt samarbetar också stabskursen med instruktörskurserna. Stabskursen innehåller många delmoment som ska leda fram till god förståelse för hur en hemvärnsstab kan arbeta.

Tanken är att man så mycket som möjligt ska arbeta utomhus och i stabstält eftersom det är där utmaningarna att få det bra kan finnas.

Eleverna på den tvååriga instruktörskursen får som examensarbete

sjelva hålla vissa av stabskursens lektioner. Det är inte alltid så lätt. Det gäller att det blir bra för båda kursernas elever, så det krävs mycket av instruktörerna på de båda kurserna så att alla blir nöjda.

På de flesta sommarkurserna får man gärna ha med sig familj och anhänga – i mån av plats. De anhänga får dock finna sig i att bara träffa sina "kursande" nära och kära på kvällar och ledig tid. Det brukar dock gå bra – sol, bad och cykelturer lockar dagtid.

Den guidade rundturen på Fårö är en populär gemensam aktivitet för både kursdeltagare och anhänga.

ga. Att man kan få med så mycket fakta som guiderna – som ofta är de samma som bussförarna – är nästan otroligt. Otroligt vacker är också solnedgången över raukarna vid stranden på Langhammars hammar, något som brukar avsluta rundturen.

Givetvis deltar de anhänga också i insparks- och avslutningsmiddagarna och de får gärna följa med till Visby under den lediga eftermiddagen.

Så visst blir det ändå en gemensam vecka, fast kanske på lite annorlunda sätt. ☐

Marie Nedinge

Fler Fåröbilder på nästa sida!

(fortsättning från sid. 7)

Fårö lockar både kursdeltagare och familjer

Harriet Andersson på stabskursen kopplar samtal i växel 10 DL.

Uppställning och avlämning görs varje morgon klockan åtta på flaggplan. Då är det korrekt uniform som gäller.

Daniel Lunneryd hisssade flaggan tillsammans med Ella och Nils varje morgon.

Gotlänningen Kjell Jacobsson demonstrerade gutelekar. Här får Maria, elev från stabskursen och Jonas Karlsson, kurschef på stabskursen, pröva på rövkrok.

Några K2-antennor för sambandsgruppskursen utlagda i sina packpåsar med hjälmarna intill i väntan på att hämtas.

Sambandsuppdrag på första parkett

I juni hade UEFA fotbollsturnering för ungdomar under 21 år (U21). Denna genomfördes i fyra städer i Sverige: Malmö, Helsingborg, Halmstad och Göteborg.

Redan i höstas fick avdelning 141 i Helsingborg en förfrågan från Andreas Meimermondt, organisations- och arenaansvarig för U21 EM i Helsingborg, om vi kunde tänka oss att ta upprätta och bemanna sambandscentralen. Utan betänketid svarade vi förstås ja. Ulf Palm, sambandsansvarig FRO Helsingborg, utsågs som projektledare och i februari startade projekt U21.

FRO:s uppdrag började med att ta fram radiostationer för uppdraget. 70 stycken behövdes för att kunna genomföra U21 i Helsingborg. Dessa hyrdes av en firma i Nacka tillsammans med två repetrar.

En radiorekognosering genomfördes i början på april. Vi lånade en takterrass på ett av de högsta husen i Helsingborg, som dessutom låg strategiskt centralt för evenemanget. Där använde vi våra Puxing handapparater och hade kontakt över hela Hel-

Lennart Svensson vid reklampelaren för U21 i Helsingborg.

singborg. Nu hade vi även genomfört radioreken inför Helsingborgsfestivalen. På denna takterrass fanns nu två repetrar monterade för U21 och sex stycken under festivalen.

Den 8/6 anlände utrustningen och

vi monterade repeatrarna på takterrassen och färdigställde sambandscentralen i log 4, västra läktaren på Olympia. Snacka om att sitta på första parkett under matcherna. FRO höll till i en av logerna på VIP-våning 4, med total utsikt över hela arenan.

Tre personer per match var på plats för att sköta sambandet. Man hade trafik på 16 kanaler och FRO:s uppgift under matchdagarna var att säkerställa sambandet.

Vi hade prioritet på kanal 1, allmän ledningskanal, kanal 8, ordningsvakterna, kanal 15, repeaterkanal som användes om inte räckvidden var tillräcklig mellan handapparaterna, samt kanal 16, repeaterkanal som användes av läkare, ambulans och sjukvårdspersonal.

FRO:s uppgift var att följa trafiken och dokumentera de väsentliga beslut som togs av UEFA och övrig ledning.

Rent allmänt skulle vi hålla kontroll över arenan för att upptäcka om någon från publiken försökte ta sig in på planen, (detta hände tyvärr i Halmstad, en "streakare" tog sig in under matchen, men så saknade ju denna organisation FRO:s vakande öga).

Vi fick även i uppgift att kontrollera att inte otillåten reklam, banderoller eller flaggor, sattes upp.

En kanal användes av Uefas personal och trafiken på den var enbart på engelska. Med olika nationaliteter (svenska, engelska, italienska, serbiska och tyska) på samma kanal, så blev det till att lyssna extra noga, och försöka att översätta vad som sades.

Dataprogrammet som användes till loggboken var LUPP, ett program som används av räddningsverket.

Här kunde man läsa vad som hänt under kvällen. Första kvällen gick brandlarmet två gånger och arenan fick utrymmas, det mest dramatiska som hände under hela tiden, enligt Lars Blücher, som var i tjänst den kvällen.

Det blir allt viktigare för oss inom FRO att äta oss på liknande uppdrag. Dels ger det bra träning och dels ett ekonomiskt tillskott till avdelningskassan. ▢

*Lillemor Bohlin,
Lennart Svensson*

Anders Nilsson har koll på sambandet via alla stationer. (Foto Lillemor Bohlin)

GRIMSTA- WEBBEN

– välmatad och aktuell
med ämnen som intresserar

Varje morgon sitter Jan Lennström eller någon av hans medarbetande redaktörer vid datorerna och läser in sig på senaste nytt inom IT, kommunikations- och systemlösningar, militär och civil krishantering, infrastruktur och radio. Resultat – en välmatad, dagligen uppdaterad, webbplats med senaste nytt inom de områden som ligger inom FRO-arens intressesfär.

Syftet med Grimstawebsen (www.grimsta.fro.se) är att öka kunskaperna hos medlemmarna, locka radioamatörer och andra radiointresserade samt hålla kontakt med de myndigheter som FRO Stockholm samarbetar med.

– Inom FRO är många av oss smala med begränsade kunskaper utanför vårt eget, förklarar Jan Lennström, som ansvarar för Grimstawebsen. På den här webbplatsen kan vi ta upp en

massa nyheter som den enskilde nog har svårt att hitta. Dessutom fungerar det som en marknadsföring av FRO, som alltför många vet alldeles för litet om.

Jan är morgonpig och har normalt inga svårigheter att ta sig tidigt ur sängen för att sätta sig vid datorn. Mellan en och en och en halv timme ägnar han åt Grimstawebsen varje morgon.

– Jag jobbar med en sökmotor som skannar av cirka 150 webbplatser där det normalt finns nyheter inom våra hjärteområden. Det tar faktiskt inte så lång tid när man blir van.

Till sin hjälp har Jan flera redaktörer inom förbundet: Robert Lind, som gärna hittar nyheter inom data och IT, Erik Fagerström som bevakar nyheter inom försvarsmakten, Danny Kohn som bevakar sårbarheten inom IT-systemen på den civila sidan och Bo

Eriksson, som i sitt jobb har god kontakt med polisen. Därutöver finns det många som bidrar med notiser inom olika områden, men som inte själva är behöriga att lägga in nyheter på webben.

Varje redaktör väljer själv ut sina nyheter men bör enligt Jan vara medveten om att de publicerade nyheterna många gånger uppfattas som ställningstagande från FRO centralt.

– Vi har fått reaktioner när inlagda nyheter och artiklar varit polemiska och tagit strid i aktuella samhällsfrågor, säger Jan. Då måste man ibland vara restriktiv och inte använda Grimstawebsen för några personliga ställningstaganden. Värderingarna på webben bör överensstämma med FRO:s.

Efter varje inlägg finns i regel en länk till artikelns upphovsplats och ingen artikel på Grimstawebsen publiceras i sin helhet. Läsaren kan via länken själv leta sig vidare till originalet.

Vad är det då som driver Jan Lennström och hans kolleger att lägga ner så mycket tid på Grimstawebsen?

– Ja, förutom att jag är intresserad av de ämnen vi tar upp så tycker jag att det här är ett ypperligt sätt att marknadsföra FRO. Det är inte tillräckligt många som känner till oss eller vet vad vi kan. Inom FRO är vi dåliga på att marknadsföra oss själva. Det vill jag ändra på, bland annat genom den här webbplatsen. □

Eva Neveling

Kickoff för AG-organisationen

Första mötet med handläggarna i den nya AG-organisationen (AG=arbetsgrupp) hölls i slutet av augusti i Varberg.

De fyra handläggarna, en saknas ännu, har under sommaren fått i uppgift att fundera över gränsdragningsfrågor, mål och syfte med arbetet. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 september och nu inleds arbetet med att knyta funktionärer till de olika arbetsgrupperna.

Ekonomi stod i centrum under diskussionerna och oron för FRO:s framtid var påtaglig.

Under mötet enades man att åter få

igång utgivningen av Nyckeln. Man passade också på att ändra inriktningen på denna informationskanal. Nyckeln, som ska komma ut en gång per månad, kommer att skötas av Kent Ahlqvist, ansvarig handläggare för information, och ska innehålla senaste nytt från ordföranden, generalsekreteraren, AVU och samtliga arbetsgrupper. Den kommer som tidigare att finnas på FRO:s hemsida med möjlighet för alla FRO:are att prenumerera. Någon tryckt version planeras inte.

Följande är handläggare/ansvariga för varsin arbetsgrupp, AG:

- ✓ Information, *Kent Ahlqvist*
- ✓ Marknadsföring, rekrytering, *Tomas Kuntze*
- ✓ Ungdom, *Knut Göthe*
- ✓ Materiel, *Göran Spetz*
- ✓ Funktionärsutveckling, *vakant* (se annons på sid. 15)

– Mötet var positivt och alla handläggare verkar förväntansfulla och arbetssugna, sa Georg Guldstrand, som ansvarade för kickoffen.

Under hösten kommer ytterligare ett möte att hållas, där arbetsgrupperna träffas tillsammans med sina funktionärer. □

Eva Neveling

Molosvagnen visades upp vid en specialvisning för inbjudna gäster i början av juni.

Molosvisning i Boden

Den 4 juni visades Molosvagnen och dess finesser i Boden för inbjudna gäster från länsstyrelsen i Norrbotten, landstinget och räddningstjänsterna från närliggande kommuner. Alf Leffler, som är huvudansvarig för vagnen och gruppen, visade och förklarade hur vagnen kan användas och vad Molosgruppen kan ställa upp med.

Gästerna var positivt överraskade och blev intresserade av möjligheterna att nyttja Molosvagnen och dess personal vid "katastrofer". Det blev många frågor om hur de kunde beställa denna hjälp och vad den kostar.

Eftersom vagnen är placerad i Boden visades den även för bodensarna under nationaldagen. Meningen med visningarna är att besökarna ska få se vad FRO kan hjälpa till med vid extraordinära händelser.

Trots den torra sommaren, med varning på 5 på brandriskskalan och eldningsförbud i skog och mark, har inte Molosvagnen och dess personal behövt delta i någon större brand i sommar. Varning 5 på brandriskskalan är den högsta. ☐

Text och foto: Christer Ekberg

FOTNOT. Molos behöver mer personal i Boden. Du som är intresserad kan kontakta Alf Leffler, alf.leffler@fro.se som berättar mer om verksamheten.

Hur visar vi upp FRO?

FRO är en organisation med stor bredd. Vi vill vara med på mycket och ha många uppdrag. Vi är också en intresseförening som samlar medlemmar med olika intressen. Det är naturligtvis inget fel att man i förbund och avdelningar ägnar sig åt annat än radio och samband. Men när bilden vi visar utåt är mer diversehandel än sambandsorganisation blir rekryteringen lidande.

Föreningsverksamhet i största allmänhet ligger inte i tiden. Framgångsrika föreningar är ofta smala men med hög kvalitet. Har man två olika intressen går man med i två olika föreningar. Man letar inte efter en förening som täcker båda och kanske åtta till. Eller är det någon som är med i en Svamp- och Radioförening?

Mat verkar vara ett stort intresse i föreningen. Ofta kommer kameran fram till midagen och det tas kort på dignande fat och glada medlemmar. En och annan flaska kan förekomma. Dessa kort är kanske ett bra stöd för minnet, men inget att visa upp i förbundsblad och på hemsidor. Det ger inte intryck av en sambandsorganisation på frammarsch.

Många bilder dyker upp där korvgrillning, kräftor och bowling är huvudsaken. Inget fel i det – men inte speglar de FRO:s verksamhet eller lockar nya medlemmar.

Välj annat när du vill visa upp FRO och behåll mat-, prat- och skålbilderna därhemma.

I förra numrets ledare undrar Agneta Hjelm varför det är svårt att få till en bra ungdomsverksamhet. Det är inte alls svårt. Det är bara att ta en ungdomsledare som har tillräckligt med tid, skaffa en bra lokal och en verksamhetsidé. I Malmö har man lyckats med detta, på andra håll saknas en eller flera av de nödvändiga ingredienserna.

Problemet är att vi saknar en gemensam grund att stå på. Vi pratar om en militär och en civil sida av FRO, grön och vit verksamhet. I förbunden hanteras denna uppdelning av verksamheten som en valmöjlighet. Skalan är glidande, några förbund har helt valt bort den ena av sidorna.

På samma sätt finns det ingen gemensam grund för att vi ska hålla på med ungdomar.

Förbunden har frihet att skapa sin egen verksamhet, javisst. Men det finns väl någon gräns? När är verksamheten i ett förbund så långt från stämmobeslut och riktlinjer att det inte längre är ett FRO-förbund?

Trevlig radiohöst i samhällets tjänst!

Pär Ampär

Flygfrivilliga samlade många i regional krisövning i Skåne

Ett stort antal organisationer övade när FFK, Frivilliga Flygkåren, genomförde sin regionala samverkansövning i Skåne. Scenariot var att ett stort oväder dragit in över området med störningar på samhällsfunktioner och dessutom försvunna personer som följd.

Det är andra gången som FRO deltar i en så omfattande övning med FFK. Förutom FRO deltog Sjöbo kommun, Räddningstjänsten, Polisen, Sjöräddningssällskapet, Svenska Kraftnät, Eon, Banverket, Vägverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, FAK (Frivilliga Automobilkårens Riksförbund), FRG, (Frivilliga Resursgrupper) och andra organisationer i övningen.

– Vi började redan i onsdags med allmän information och teori om radiosystem, kart- och stabstjänst och Traceline. Det är ett program som vi har i Vägverksvagnarna där vi ser var alla är på en karta, hur de kör och lite annat. Sen har vi gjort brandsläckningsövningar och övat på första hjälpen. Igår och idag har

Tomas Svensson och Göran Örtnefjäll bär fram tillbehör för övningen.
(Foto Björn Broman)

vi varit ute med våra vagnar och samövat skarpt, säger Christer Ekberg, FRO, som är operatör.

Brandsläckning var ett moment under övningen. Här släcker Sandra Persson en bilbrand. (Foto Christer Ekberg)

Efter första dagens övning genomfördes en minitvärdering. Den låg till grund för vissa förändringar till lördagen, vilket gav positivt resultat i upplägget.

– FRO har med sitt kunnande inom kommunikation bidragit med mycket i utvecklingen av konceptet, säger Sten Wickberg, nationell samordnare för Vägverkets krisberedskap.

I Molosvagn 7, som står uppställd på Sövde flygplats utanför Sjöbo, sitter Lennart Bensson.

– Vi har kontakt med FFK:s flygplan som är ute och söker efter en segelbåt som har hamnat i sjönöd. De rapporterar det man ser från luften och vi vidarebefordrar uppgifterna till Sjöräddningscentralen i Göteborg, säger Lennart.

Strax bredvid står en av Vägverkets radiobandvagnar, också i full färd med att ta emot meddelanden från flyget.

Anders Weiss hjälper Peter Lindeberg från Samhällssäkerhetssektionen att skruva ihop en radiolänkantenn.

De rapporterar in hinder över vägar och järnvägar och eventuella olyckor. Operatörerna tar emot och lägger in positionerna i kartor. De har FFK:s TBOS, Ta bild och sänd, uppe på en skärm.

Via en webbläsare ses nytagna bilder från flygplanen. Det ger besluts-

fattare en bra bild av läget från ovan. Sedan dirigerar ytterligare en radio-bandvagnsenhet transportbandvagnar till de olika platserna, som har till uppgift att hämta och lämna personal och materiel.

De körs av förare från FAK, som tränas i bandvagnskörning.

Under övningen var både Vägverkets, Banverkets och Polisens sambandstekniker ute vid de olika platserna för att utbilda och själva få se vilka resurser som finns om det skulle inträffa en extraordinär händelse. ▢

*Text och foto:
Pekka Hakkarainen*

Molosoperatören Lennart Besson kommunicerar med sina kollegor. Intresset för övningen var stort och flera journalister var på plats.

Tomas Svensson och Lars Nygren söker efter information om kortvågsradion.

Stor uppslutning vid sambandsfältövning i Halland

Sommarens stora sambandsfältövning i Halland utspelades i Varbergstrakten.

Efter ett intensivt regnande visade sig solen på förmiddagen till lördagen med stort L. Vi samlades först i den fasta staben för genomgång, uthämtning av materiel och utrustning av fordonen.

Människor med olika intressen och specialiteter, bilkårister, ordonnanser från FMCK och naturligtvis ett antal halländska signalister från FRO var samlade.

Dessutom var undertecknad inbjudan som observatör för att lära mer om hemvärnets sambandsförmåga.

Övningsscenariot var glasklart: åk

ut med terrängbilarna och upprätta ett antal fältstaber på förrekade platser. Samband ska hållas med hjälp av HF och VHF samt ordonnanstjänst. Relativt korta avstånd för HF, och dagen till ära skulle de nya ”korta” bredbandsdipolerna provas. Helst i vertikalt läge och för de högre frekvenserna på HF.

För VHF och Ra 145 fanns allt från marschantenn till riktantenn 237 till förfogande.

På vår stabsplats högt uppe på en kulle någonstans i Varberg fanns en fin vändplan omgärdad av skog. Bra att fästa antennlinor i, men svårt att nå över med VHF-antennerna.

Tack vare duktiga och dugliga signalister i den grupp som jag följde

lyckades vi få kontakt med de övriga staberna på de förutbestämda banden och frekvenserna samt VHF-förbindelse med vissa fordon.

Tekniken fungerade utan problem, vilket tyvärr inte gällde för alla grupperna. Men något skydd mot flygspanarna, som snurrade ovanför våra huvuden hade vi inte tid till.

Om de fick bra bilder av oss kommer dock att förbli en gåta, för den utlovade visningen vid debriefingen fick utgå.

Flygföraren hade kastat ner minneskortet från planet på ett fält vid den fasta staben, och där gick det inte att hitta det. ■

*Text och foto:
Lennart Benson*

Fältstaben upprättad. Yvonne Flink och Alejandro Garcia sänder ett kortvägsmeddelande till bataljonsstaben och Lars-Erik Börjesson följer verksamheten.

Gunnar Magnusson och Torbjörn Toreson kontrollerar om stiften i fästet till fordonsantennen gått igenom lacken i dropplisten som de skall.

Vill du hjälpa oss utveckla FRO – då är du den vi söker

Vi söker en central handläggare för FRO:s utveckling av våra funktionärer. Till din hjälp utser du själv den arbetsgrupp som rapporterar till AVU (arbets- och verkställande utskottet inom centralstyrelsen).

För att passa i rollen bör du ha flerårig erfarenhet av funktionärsarbete på avdelnings- och förbunds nivå.

Känner du att just du är den rätte för detta centrala uppdrag?

Sänd då din ansökan med en beskrivning av dig själv och hur du skulle vilja utveckla våra funktionärer på kort och lång sikt.

Intresseansökan och frågor skickas till avu@fro.se senast 1 oktober.

**Radio, tele och data
i samhällets tjänst**

Få elever men god stämning på årets kurser i Höllvike

”Nästa år hoppas vi på utökade anslag”

FRO-sommaren i Höllviken innebär i år endast två kurser, grundkursen FRO 11 och FRO 12 M. Några av eleverna på grundkursen gick direkt vidare till tolvan.

Grundkursen omfattade tre dagar och där fick eleverna, som var i blandade åldrar lära sig signaleringens grunder.

– På grundkursen jobbar vi fortfarande med det gamla signaleringssystemet eftersom det fortfarande är

det vanligaste i hemvärnet, förklarar Lennart Back, som var kurschef. Ska man ut som ny signalist i hemvärnet måste man under en övergångsperiod behärska även det gamla sättet att signalera.

Under FRO 12 M får eleverna däremot lära sig Natosignalering och hinner bli riktigt duktiga på det under de nio dagar som kursen pågår. Linjebyggnad och stabstjänst ingår också i kursen.

Alla elever godkändes, vilket egent-

ligen inte är så självklart.

– Vi ställer krav på eleverna, förklarar Lennart. Tanken är ju att de ska skriva avtal med hemvärnet och kunna fungera som signalister och då duger det inte om kunskaperna inte sitter.

Minskade anslag

Lennart hade gärna sett att elevantalet hade utökats men anslagen räckte endast till ett begränsat antal.

– Vi hoppas på fler elevplatser och

Henrik Johansson och Christian Algö vid utbildningen i Ra146.

ning n

även fler kurser i Höllviken till nästa sommar.

Höllvikens kursgård har renoverats sedan förra sommaren och har nu nya fräscha konferenslokaler med lektionssalar. Matsalen är delvis ombyggd.

– Ett riktigt lyft, säger Lennart, som tycker att Höllviken är en utmärkt kursgård i FRO-sammanhang.

Närheten till hav och stränder uppskattas också mycket av eleverna. □

Text: Eva Neveling

*Foto: Lennart Back,
L-O Olsson*

**Henrik Karlsson vid
en radiotrafikövning.**

Cecilia Emilsson fick klättra i träd när det var dags för linjebyggnad.

**Tomas Uldin
och Bengt
Hassel vid
slutövningen.**

Viktigt samband. Två hemvärnssoldater ur Livgardesgruppen.
(Foto Therese Åkerstedt/Tidningen Hemvärnet)

Hemvärnsplutonens samband

Plutonssignalist något för dig?

Kan du hålla huvudet kallt i stridens hetta? Då kan befattningen som plutonssignalist vara något för dig. Plutonssignalisten ser till att upprätthålla sambandet med kompanistaben men ska även kunna delta i striden.

Kravet för att bli plutonssignalist

är godkänd militär grundutbildning (värnplikt eller tremånadersutbildningen GSU Hemvärn) – det är inte en avtalsbefattning.

I dag finns det över 400 hemvärnsplutoner och två befattningar som signalist i varje pluton. Behovet av plutonssignalister är därför stort och

kommer att fortsätta vara det i framtiden.

Mer information om GSU Hemvärn finns på www.soldat.nu, nästa år börjar utbildningen på 14 olika orter i landet. □

Therese Åkerstedt

Nya ersättningsbelopp utreds – besked under hösten

Jan Johansson, generalsekreterare i FRO, har fått i uppdrag av centralstyrelsen att se över ersättningsbeloppen.

Idag finns regler för ersättningsbe-

loppen till funktionärer men inte till handläggare.

– Eftersom en del av det operativa arbetet kommer att flyttas över från generalsekreteraren på sikt måste vi

ta ställning till hur handläggarna ska ersättas i en ny organisation, säger Janne.

Information om de nya beloppen beräknas komma under hösten. □

Komplett fjärrstyrningssystem för ICOM-706

Systemet utvecklades inledningsvis för att över internet fjärrstyra en radiostation av märket ICOM-706.

Äntligen finns ett system framtaget som medger en enkel fjärrstyrning för er som har problem med störningar på hemorten.

Många FRO:are har redan denna radiostation och nu kommer lösningen för er som tidigare haft problem.

FRO utbildar fortlöpande till olika befattningar inom våra militära och civila uppdragsgivares organisationer.

Förutom den radiotekniska utbildningen på de olika sambandssystemen, och utbildning i olika ledningsfunktioner, tillkommer även att FRO upprättar egna resurser för reservsamband.

Jag har tidigare varit orolig för den höga störnivå som många klagat på. Med denna nya teknik kan man nu fjärrstyra radiostationen från en plats som är störningsfri.

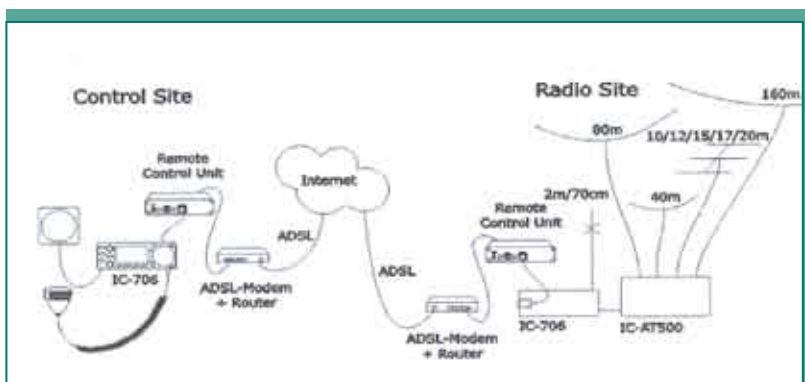
Idén bygger på att man inte skall vara beroende av någon dator eller programvara. Ljudet skall alltid vara bra utan att krångla med ljudkort och inställningar.

FRO använder ICOM-706 för digital kommunikation. De som tidigare haft problem med hög störnivå på hemorten kan nu med denna nya teknik välja en störningsfri plats, där stationen kan användas för fjärrstyrning.

Boxen Remote Control Unit RRC-1258 används i par. En enhet ansluts till radiostationen och en ansluts till manöverpanelen. Komponenterna är färdigmonterade på kortet. Allt ljud och data förs över via RRC-1258.

När man trycker på PWR-ON knappen på manöverpanelen så kopplas en VoIP-förbindelse och en kommandokanal upp mellan enheterna, radion startar och det känns precis som att man manövrerar radion som vanligt.

RRC-1258 är en generell produkt

Principskissen visar fjärrstyrning med radiostationen ICOM-706. Radiostationen delas och frontpanelen finns på den störda platsen. De olika delarna är: Frontpanel till ICOM-706, Remote Control Unit RRC-1258 ADSL-modem + Router och därefter Internetöverföring till Radio Site som består av ADSL-modem + Router, Remote Control Unit RRC-1258 till ICOM-706 radioenhet som är kopplad till antenn.

framtagen för IP-kommunikation. RRC-1258 är enkel hårdvarumässigt och består i princip av en ARM7 microprocessor från NXP, ett PHY och en Codec samt kraftförsörjning och anpassningar. Det är en extremt kostnadseffektiv kombination. Det finns en extra RS232 serieport samt några ingångar och utgångar.

Principskissen visar installationen. Radiostationen fjärrstyrs via internet. För att systemet skall fungera erfordras internetanslutning på båda platserna.

Till IC-706:an kan anslutas en IC-AT500 antenntuner med inbyggd antennväxlare, vilket gör att den automatiskt väljer in rätt antenn och stämmer av vid bandbyte.

Används radiostationen till endast en antenn så kan antenntunern uteslutas.

KABEL MELLAN MANÖVER- ENHET OCH RADIOENHET

Överföringen av alla nödvändiga signaler sker via den 8-poliga kabeln mellan manöverpanel och radioenhet.

Här måste man skarva den befintliga kabeln till radiostationen, så att man får RJ:45 kontakter för att ansluta till RRC. En utförlig beskrivning på hur man gör detta finns beskrivet i instruktionen.

CW MED ICOM-706

Det är möjligt att koppla in en CW-manipulator eller handpump till MIC-ingången på IC-706:ans panel (obs endast till radiostationerna MKII och MKIIG). Det är bara att tillverka en kabel med två motstånd enligt ritningen som medföljer instruktionen. Vissa inställningar måste göras i radiostationens menyer, men det finns beskrivet i användarmanualen.

Det går givetvis att koppla in en vanlig telegrafinyckel eller elbugg också men då enligt en annan inkopplingsanvisning.

DIGITALA MODER MED FJÄRRSTYRD ICOM 706

För digitala moder använde jag SignalLink. Inkopplingen var mycket enkel.. Det enda som behövdes var en vanlig patchkabel cat5 eller motsvarande som anslöts mellan SignalLinkens RJ45 uttag och mick-uttaget på 706-panelen.

Systemet är redan i drift på en mängd platser. Besöksstationen på Tekniska Muséet i Stockholm fjärrstyr nu sin radiostation, där antenn och radio finns på Kvarnberget.

Vill du veta mer om denna teknik och hur du beställer enheterna skall du kontakta Mikael Styrefors, Skolvägen 18, 950 40 Töre, tel 0923-641027. □

Kjell Nerlich

Teknik

Lärorik vecka i Ånn

Tio förväntansfulla ungdomar till kursgården i Ånn. Följande fem dagar väntade ett fullspäckat schema, för att eleverna skulle klara målet – en godkänd grundkurs.

Veckans schema innehöll allt ifrån signaleringens grunder och signal-skydd till orientering med karta och kompass. Första passet var en lektion i signaleringens grunder. Att kunna kommunicera korrekt via radio, så att budskapet verkligen går fram, var målet.

Sammanlagt åtta timmar av grundläggande signalering fanns med under veckan och efter några dagar fick eleverna börja träna radiokommunikation på riktigt. Det var trafikövning som gällde.

Två och två med en radio, M-blanketter, meddelanden och diverse annan utrustning, spred paren ut sig för trafikövningen. I början var det lite osäkert då några aldrig pratat i radio förr, men allteftersom ökade självförtroendet, kommunikationen blev bättre och trafiken var i gång.

För att bli en god signalist eller stabsmedlem måste man kunna an-

Lektion i Ra146 ute i det fria.

nat än att bara prata i radio. Därför varierades lektionerna i signalering med lektioner i bland annat materi-elkunskap och handhavande av radio 145/146 och Ra 195, högantenner, vågutbredning, batterivård och kart-tjänst.

Teorin varierades med praktiska övningar och efter dagens lektioner låg ibland gemensamma fritidsaktivi-teter inplanerade.

Sista kvällen åt alla en gemensam middag som vi grillade på täljsten. Pausunderhållningen höll vi ungdomar i.

Under kursens sista natt var det dags att sova i tält. Trots regn och knott var alla riktigt på hugget när det gällde att sätta upp tälten.

Morgonen därpå, sista dagen i Ånn, steg vi upp tidigt för att köra sista racet. Dagen började med en trafikövning som gick galant, sedan var det provskrivning, utbildningskontroll, som alla klarade med godkänt resultat. Därmed var kursens mål nått och efter avslutningsceremonin lämnade vi Ånns kursgård med nya kunskaper och flera erfarenheter rikare. □

Sara Gustafsson

Nordiskt VHF-möte i Knottebo

Över hundra deltagare från de nordiska länderna och Tyskland besökte det 31:a nordiska VHF-mötet utanför Örebro. Här träffades likasinnade och bytte erfarenheter och prylar. På schemat stod föreläsningar, tipspromenader, tävlingar, mätningar, loppis och trivsamma middagar.

För 30 år sedan genomfördes det första mötet av en handfull entusiaster. Platsen då var Ånnaboda, inte långt från Örebro. På den tiden gjordes avancerade antennmätningar som det fortfarande talas om.

Under åren har mötena utveck-

lats och deltagarantalet har ökat. Man började också hålla träffarna i grannländerna Danmark, Finland och Norge.

Att kunskapsnivån generellt är på en hög nivå märks bland deltagarna. Föreläsningarna handlar om exempelvis multiplexrar för frekvenser på GHz-bandet och avancerade modeller av hur radiovågor beter sig i skiftande terräng.

Detta syns också på loppisens prylar. Förförstärkare och vågledare för mikrovågor, parabolantennor och komponenter för betydligt högre

frekvenser än vad de flesta sändar-amatörer sysslar med till vardags. De byter ägare i härlig anda över bord eller direkt ur bilarnas bagageluckor.

Det är få som håller på och experimenterar på de allra högsta frekvenserna, utrustningen är kostsam och svår att trimma in. Många tillverkar sina apparater själva och man hjälps åt för att komma på lösningar och förbättringar. Målen är gemensamma, att få ökade kunskaper och få fler vänner att kommunicera med.

Träffen i år anordnades gemensamt av FRO och Örebro Sändaramatörer. Nästa år kommer mötet att hållas i Danmark. □

Text och foto: Pekka Hakkarainen

Stort engagemang under flygshow

Flyget i Borås fyller 70 år. I augusti firades det med två flygdagar på Borås Flygplats. 30 FRO-funktionärer hjälpte till med allt från parkeringsanvisningar till säkerhet och publikljud.

För Boråsavdelningen är detta årets största sambandsuppgift.

– I år har vi jobbat extra mycket med planeringen eftersom vi kört både lördag och söndag, säger Jörgen Forsberg, ansvarig för uppdraget.

Funktionärer behövs på många platser. En grupp ansvarar för publiksäkerhet tillsammans med ung-

domar från Flygvapenfrivilliga. På parkeringarna och vid entréerna finns funktionärer som hjälper till. Ett gäng sköter ljudet. De har satt upp högtalare på master runt om som sänder ut speakerljudet till publiken.

På programmet står uppvisningar både i luften och på marken. Historiskt flyg med bland annat Spitfire, Mustang och Flygande Tunnan får publiken att titta mot himlen. På Borås flygplats är åskådarna nära uppvisningen, och när planen har landat kan man till och med få prata med piloterna.

Sambandsledaren Jörgen Forsberg har jobbat hårt inför årets sambandshändelse för Boråsavdelningen.

Jan Emilsson gör sig redo att komma upp i luften. Han spakar skolflygplanet Sukhoi 29. Det är framtaget för att träna aerobatik och avancerad flygning.

FRO hade en monter med information och ett stort bord med radiostationer.

– Jag har lagt upp Fronet, kortvåg och små moderna handapparater här, och det är en hel del som har känt och knappt på grejerna, sa Göran Spetz.

Totalt var ca 400 funktionärer inblandade och antalet besökare runt 8.000 personer. □

*Text och foto:
Pekka Hakkarainen*

Instrumentparken från Rhode & Schwarz var imponerande. Mätningar på frekvenser upp till 50GHz var möjliga. Kenneth Rasmussen mäter en konstruktion åt Timm Dunker.

Fyrdagar på Öland samlade FRO-are

Nitton FRO-telegrafister aktiverade tre fyrar på Öland under fyrdagarna under en helg i mitten av augusti.

Just den helgen öppnas alla fyrar i hela världen. Fyrmästarna förevisar fyren för allmänheten och samtidigt aktiveras fyren på radio, där man i första hand försöker att kontakta andra fyrar över hela världen.

Erik Nyberg i Böda skickade en inbjudan till elever som tidigare hade gått FRO-kurs 13 och av dem anmälde sig nitton för att aktivera fyrarna på Ölands norra udde. Förutom radiotrafik blev det antennuppsättning. Vid fyren Tokenäs udde använde man en drake för den 80 meter långa antennen. Till höger om fyren skymtar operatörerna Jan LeGrand, Bålsta, och Rainer Randell, Lindås. □

Kjell Nerlich

Drakantenn vid fyren Tokenäs på Öland. (Foto Erik Nyberg)

FRO Halland på Wheels & Wings

Hallandsgruppen hade precis färdigställt en ny informations-container som bokats för utställningen Wheels & Wings på Getteröns flygplats väster om Varberg.

Containern delades med hemvärnet och Röda korset. Vi fick här en möjlighet att visa FRO:s viktiga två sidor, både den civila och den militära. Efter kontakt med Bo Eriksson, Härnösand, fick vi tillgång till både Roll-up och UK-stationer.

Fronet demonstrerades med hjälp av signalen F31VWW och några FRO-are runt om i länet agerade motstationer. En Ra 422 utgjorde basstation för UK-nätet, som i övrigt bestod av ett antal Ra 145. Där fick besökarna prova hur det är att signalera "på riktigt". Ett uppskattat inslag och en enkel väg in för fortsatt dialog.

Efter en fin fredag mötte vi hårt motstånd under lördagen med regn och bläst. Utställningen besöktes av 12 000 människor och 3 200 fordon, en besöksiffra som brukar vara betydligt större vid gott väder. □

Text och foto: Lennart Benson

Många tyckte det var kul att prata i radio. Besökare i FRO-montern fick möjlighet att prova radio på "riktigt". Att sända med PTT-knapp, var inte helt lätt men ett uppskattat inslag i FRO Hallands rekrytering.

FRO-övervakning vid Midnattsloppet

15 FRO-are från FRO Stockholm ställde upp som funktionärer vid Midnattsloppet en lördagskväll i mitten av augusti. FRO ansvarade för bansträckningen runt Sofia kyrka, en av de högsta punkterna på banan. Cirka 21.000 löpare passerade de sambandsjobbande FRO-arna. (Foto Peter Wolff)

FRO åter på brandplatsen

Som tidigare rapporterats fanns FRO på plats vid den omfattande skogsbranden i Ale kommun, norr om Göteborg. Redan under släckningsinsatsen talades det om att på något sätt tillvarata erfarenheter och vidareutveckla FRO:s radiokompetens.

Resultatet blev bland annat en radio-rekognosering i själva brandområdet. Representanter från FRO, Räddningstjänsten och Västra Götalandsregionen provade de olika sambandsmedel som fanns tillgängliga under insatsen. Man gjorde även prov med Tetrastationer i Rakelsystemet.

En utförlig rapport kommer att läggas ut under hösten på vast.fro.se. □

Pekka Hakkarainen

Premiär för 40MHz-dagen

I mitten av juni deltog ett 30-tal FRO-are från Västergötland och Östergötland i en annorlunda t-nätsövning. Målet var att skapa samband på 40MHz med så många motstationer som möjligt.

Antenner och stationer monterades upp enligt "högt, fritt och blött". Det resulterade i goda förbindelser för de flesta. Som reservsamband kördes talsamband över kortvåg.

– Bakgrunden är att jag tycker att vi kör alldeles för dåligt med t-nät på de längre frekvenserna som FRO har tillgång till och inom FRO har vi ganska gott om dessa prylar. Det är dags att damma av dem, säger Johan Gustavsson, initiativtagaren till övningen.

Utvärderingen visar att det finns intresse för att genomföra en ny övning nästa sommar. □

Text och foto: Pekka Hakkarainen

Fyra glada FRO-are: Rose-Marie Pettersson, Johan Gustafsson, Tommy Jansson och Henrik Mattson söker efter motstationer från en plats utanför Stenungsund.

FRO skötte sambandet vid kungligt kommunbesök

Samband under kungabesök var en av FRO Stockholms uppgifter när kungaparet besökte Salems kommun utanför Stockholm i våras.

FRO Stockholm driver ett basradionät på uppdrag av länsstyrelsen. Nätet består av ett antal relästationer och täcker större delen av länet. Det används för olika former av radio- och sambandsövningar men också av kommuner och länsstyrelse i samband med allvarliga samhällshändelser.

Som radiostationer används mestadels bärbara av typ Icom F44 med öronmussla.

– Vi fick förfrågan om det här uppdraget tidigt i våras. Det är nästan de bästa uppdragen eftersom vi då kan visa konkret vad FRO kan när det gäller samband, säger Danny Kohn, som ansvarade för sambandsinsatsen.

Första uppgiften blev att rekognosera och kontrollera att basradionätet täckte i de aktuella områdena. Nästa steg blev att utbilda den kommunala personalen i hur man skulle sköta radiostationerna.

Utbildningen skedde i ett av kommunens konferensrum. Nästa steg blev tre repetitioner där man genomför kungabesöket ”på låtsas”.

– Då fick personalen använda radiostationerna och försäkra sig om

Regnet öste ner när kungaparet besökte Salems kommun söder om Stockholm i våras. FRO ansvarade för sambandet. (Foto Danny Kohn)

att det hela verkligen skulle fungera på plats, förklarar Danny.

På själva dagen sköttes allt av kommunens personal som planerat. Danny var med men satt på kommunalhuset för att kunna hjälpa till om något krånglade.

– Fördelen med radiosamband framför mobiltelefoner är att alla kan följa diskussionerna eftersom alla kan höra alla. Det sparar tid och ökar säkerheten.

Det dåliga vädret i Salem ställde till med problem och en del utomhusaktiviteter fick snabbt ändras och göras inomhus.

Ett liknande uppdrag genomfördes av FRO Stockholm även vid förra vårens kungabesök i Upplands Bro kommun norr om Stockholm.

Uppdraget är ideellt och endast bilersättning utgår.

– Det roligaste är att när dagen är slut och apparaterna återlämnas höra de posi-

tiva på kommentarerna från kommunens personal ”hur skulle vi ha klarat oss utan de här apparaterna. Först nu förstår jag vad du menade när du talade om med fördelen med grupp-samtal. Vi kunde ju hela tiden höra allt som hände”.

– Och då, säger Danny, känner man sig belåten med uppdraget. Kanske kan man sedan ta upp diskussioner med kommunledningen om vidare samarbete, till exempel när det gäller krishantering. □

Eva Neveling